

Nap

Az októberi időszakban 121 megfigyelés született. Ez a szám a még a ködös, szürke őszi időjárás mellett is kitartó észleelőket dicséri, de meglátszik rajta a csekélyebb észlelői kedv is. Pedig lett volna mit nézni: az R MDF 75,1 volt, mindez kerekén 600-as MH MDF-el párosult, és a naponta átlagosan megfigyelhető 4,3 csoportból 0,21 volt szabad szemmel

is nyomon követhető. Mindezek mellett kissé kevés az észlelő, nem beszélve a fotósokról (megint nem kaptunk egyetlen képet sem), sajnos stabil 10 fő körüli észlelői gárdánk még ideiglenesen sem bővül új, lelkes amatőrökkel – az egyetlen kivétel Lőrincz Miklós, akivel Pécs hamarosan napészlelő nagyhatalommá válhat!

A hónap kiemelkedő fontosságú eseménye a mostani napfoltciklus maximuma utáni első inaktív nap volt. 10-én és 11-én teljesen „makulátlan” volt a felszín, ráadásul 11-én e mellett még fler sem történt a naplégkörben.

Az időszak első harmadában csendesesen vonul három csoport a nyugati perem felé, kezdetben ezek a 675, 676, 677-es AA-k, a legelső J típusú, a mási kettő a C-D illetve B, a 677-es 3-4-én elhal, de megjelenik tőle ÉNy-ra a 678-as, de olyan apró, hogy egyik észlelőnk sem látja. Amikor 8-án a 676-os nyugszik (előtte CM-en 4-én -12° -on), már csak egy-két pórús marad a felszínen, de ezek a következő napokban elhalnak, vagy lefordulnak.

Az inaktív időszak után 12-én jelenik meg az első csoport, már a CM után, $+12^\circ$ -on a 681-es, B típusú AA. 13-án kel -13° -on a 682-es C típusú csoport, ez után 17-éig nincsen szabvány rajzos megfigyelés, csak szabadszemes és táblázatos adatok. Ebben az időszakban sem „pihen a Nap”, a 682-es mögött 17-18-ra (ekkor van CM-en, mint D típusú AA) több csoport is megjelenik: nyugatról kelet felé haladva ezek a 683-as (-10° , C típusú), a 685-ös (-5° , C), a 686-os (-20° , A) és a 684-es (-5° , J).

20-ára tovább bonyolódik a helyzet, szép foltcsoport-lánc alakul ki a korong teljes látszó átmérőjét kitöltve. Az előbbieken taglalt rész mögött 19-én kel a 687-es $+10^\circ$ -on, több umbra egy nagy PU-ban, intenzív fáklamezövel körülöelve, 20-án már D típusú (mágneses tere β - γ), a lánc előtt pedig kialakul a 688-as AA -8° -on. A 682-es mágneses tere már 19-től β - γ típusa E. Nagyon kevés az észlelés erről az időszakról, a táblázatban dőlt betűvel láthatók azok a napokat, melyekről egyáltalán nincs.

23-ára a 682-683-as AA-k lefordulnak, a 685-ös B, a 684-es a CM-en éppen túlhaladva D típusú, vezetőjének penumbraja nagy és szabályos, követője kuszább. A 687-es gyorsan fejlődik, erőteljes bipoláris szerkezetet mutat, vezetője és követője is több umbra egy penumbra belül, a két pólus között és körül is pórúsokkal, típusa E. Ek-

Észlelő	Észl.	Műszer
Bartha Lajos (Budapest)	18 tá	5 L
Keszthelyi Sándor (Pécs)	12 v	sz
Keszthelyiné S. Márta (Pécs)	13 v	sz
Kiss Barna (Felsőzsolca)	17 v	20 T
Kren, Gustav (Zágráb, HR)	18 pr	13 L
Lőrincz Miklós (Pécs)	9 v, r	9 L
Ravasz Bálint (Oroszháza)	2 v	5 L
lfj. Szeiber Károly (Budapest)	9 v	8 L
Vida Tibor (Pécs)	23 v	7 L

korra nyugaton már látszik a 689-es (+12°), a 690-es (-1°) és a 691-es (+16°) AA. Utóbbi kivételével nem sokat változnak és végig J típusúak.

25-ére a 685-ös elhal, a 684-es egyszerűsödik, követője szinte teljesen eltűnik, a 687-es (CM-en majd 26-án, ekkorra vezetője jobban elkülönül) hihetetlen fejlődést mutat, vezetője kicsit összetettebb, de az egész AA egybeolvad, több bonyolult, ívelt penumbra, bennük kisebb méretű umbrák, és változatos pórusmezők jellemzik, mágneses tere β - γ . Már 24-én megjelent a 692-es (CM-en 27-én) -18°-on, 25-ére D típusú. A 691-es is szépen fejlődik, típusa már E (bár vezetője és követője nem túl nagy, csupán a csoport hossza jelentős), tere β - γ - δ !

28-án gazdag a felszín, minden AA penumbrás foltokból áll, megjelenik a 693-as (-13°, D), körülötte fáklyamező (Kiss Barna szerint típusa 2-III-1) mágneses tere már β - γ , mint a 687-es és a 691-es csoporté, utóbbiak kissé egyszerűsödnek, a 687-es megritkul.

29-én a 687-es már alig több két szorosan érintkező PU-s foltnál és egy pórusláncnál, a 693-as viszont megindul, területe már 590 MH, típusa E, tere β - γ . Vezetője és követője és szép nagy PU-ba ágyazott umbrák csoportja, a követőben ezek közül jobban elkülönül egy központi, míg a pólusok között az északi részen kis pórusmező található.

31-ére a hó második harmadát uraló lánc áthelyeződik az ÉNy-i negyedbe, a korongot a 693-as csoport uralja (a vezető és a követő umbrája is közel szabályos penumbrával rendelkezik, méretük egyenként megegyezik a 691-es teljes kiterjedésével, a követő kicsit szabálytalanabb, több körülötte a pórus is), de a 691-es is kiemelkedik a lánc tagjai közül, szerkezete kicsit átrendeződik, vezetője jóval hangsúlyosabb, az egész foltot egy híd választja ketté. Előbbi (a 693-as) 30-án még E, 31-én már F típusú, a vezető és a követő között több penumbrába csoportosuló pórusok elnyúlt mezeje található, területe ekkor 760 MH, a 691-es D, területe 270 MH, így a hónap utolsó napján e két β - γ térrel rendelkező csoport adja az 1310 MH-s összes aktív terület döntő hányadát. 30-án igen magas a fler-tevékenység is. Ekkor kel október utolsó AA-ja, a 695-ös -15°-on, körülötte 3-III-2-es fáklyamező. 31-ére D típusú, közben a lánc tagjai folyamatosan nyugszanak.

E hónapban két szabad szemmel megfigyelhető csoport volt, a 687-es, melynek méretét Keszthelyiek kicsinek (egy alkalommal nagynak) adták meg, valamint a 693-as, melynek alakja is megfigyelhető volt – 31-én mindketten megnyúltnak látták.

Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ	Nap	AA	R	MH	SZ
1	3	37	150	0	11	0	0	0	-	22	8	134	880	-
2	3	35	140	-	12	1	14	10	0	23	8	141	720	-
3	3	39	130	0	13	2	41	190	-	24	8	178	820	1
4	3	41	140	0	14	2	38	265	-	25	6	146	860	1
5	3	40	120	-	15	1	26	240	-	26	6	124	800	-
6	3	39	130	0	16	2	43	220	-	27	7	150	870	1
7	3	38	140	0	17	3	51	210	-	28	8	150	7040	0
8	2	28	100	0	18	5	86	230	0	29	8	130	1080	0
9	2	24	110	-	19	6	86	380	-	30	7	153	1000	-
10	0	0	0	-	20	7	129	460	0	31	7	163	1310	1
					21	7	112	550	-					

PÁPICS PÉTER